TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 1975038 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma İş Birliği Anlaşması"nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan KURTULMUŞ
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Savunma
Esas Komisyon	**Dışişleri**
Tarih: **6-11-2026**	Esas No:**2/4014**

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĞI

04 Kasım 2026

Numara:

[illegible]

04 [illegible] 2026

No: 1976905

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE KENYA CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ ARASINDA SAVUNMA İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 6 Mayıs 2026 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma İş Birliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI

Sayı : Z-90666677-599-419661
Konu : Anlaşma

30 Ekim 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6 Mayıs 2026 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma İş Birliği Anlaşması"nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

Ek:
1- Genel Gerekçe
2- Anlaşma (Türkçe, İngilizce)

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĞI
02 Kasım 2026
Numara:

TBMM
GENEL EVRAK
02 Kasım 2026
No: 1976038

GENEL GEREKÇE

6 Mayıs 2026 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma İş Birliği Anlaşması" ile egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı temelinde ve ulusal mevzuat ile uluslararası kurallara uygun olarak ikili askeri ilişkilerin hukuki zemininin oluşturulması, Taraflar arasında askeri iş birliği sağlanması ve geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Söz konusu Anlaşma ile askeri eğitim ve öğretim; tatbikat/eğitimlere veya ortak tatbikatlara katılım sağlanması; savunma sanayi; askeri iş birliği ve temas ziyaretleri; askeri istihbarat değişimi; lojistik iş birliği; askeri tıp ve sağlık hizmetleri; muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma; barışı destekleme, insani yardım ve deniz haydutluğu ile mücadele operasyonları gibi savaş haricindeki harekâtlar; haritacılık ve hidrografi; mesleki gelişim amaçlı personel değişimi; askeri bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarında bilgi ve tecrübe paylaşımı; el yapımı patlayıcılarla mücadeleye ilişkin eğitim, tecrübe ve bilgi paylaşımı ile Anlaşmada belirtilen diğer konularda iki ülkenin silahlı kuvvetleri arasında iş birliğinin geliştirilmesi öngörülmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ

İLE

KENYA CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ

ARASINDA

SAVUNMA İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE KENYA CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ ARASINDA SAVUNMA İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASI

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Kenya Cumhuriyeti Hükûmeti (bundan böyle her biri "Taraf" veya müştereken "Taraflar" olarak adlandırılacaklardır),

Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

Tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde çeşitli askerî alanlarda iş birliğinin, Tarafların ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğine katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Taraflar arasındaki mevcut dostane ilişkilerin, ulusal kanunlar, uluslararası kurallar ve anlaşmalar temelinde geliştirilmesi ihtiyacını belirterek,

Aşağıdaki Anlaşma şartları üzerinde mutabık kalmışlardır:

MADDE I
TANIMLAR

Bu Anlaşma'da kullanılan terimler aşağıdaki anlamları taşır:

1. **Silahlı Kuvvetler:** Türk Silahlı Kuvvetlerini veya Kenya Savunma Kuvvetlerini ifade eder.

2. **Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme:** Ulusal güvenlik kapsamında koruma gerektiren resmî bilgi, belge ve malzemedir. Bu sebeple ulusal güvenlik sınıflandırması uygulaması ile düzenlenir. Bu bilgi sözlü, görsel, manyetik veya basılı şekilde olabilir veya Fikri Mülkiyet Hakları kapsamında bilgi içeren teknolojik veya cihaz formunda olabilir.

3. **Yakınlar:** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.

4. **Misafir Personel:** Taraflardan herhangi birinin bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla diğer Tarafın ülkesine gönderdiği asker veya sivil personelini ifade eder.

5. **Hibe:** Bir malzeme veya hizmetin bağışlanmasını veya bedelsiz devrini ifade eder.

6. **Misafir Öğrenci:** Gönderen Tarafın Silahlı Kuvvetlerinde görevlendirilmek üzere, Gönderen Tarafça, Kabul Eden Tarafın askerî okullarına veya kurumlarına veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer öğretim kurumlarına eğitim almak için gönderilen öğrenciyi ifade eder.

7. **Lojistik Destek:** İkmal maddeleri ve/veya hizmetlerin satışı, hibesi, mübadelesi, tahsisi, kiralanması, teknoloji transferi ve lisans verilmesini kapsar.

8. **Kabul Eden Taraf:** Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Tarafa ait personel, malzeme ve teçhizatı bulunan Tarafı ifade eder.

9. **Gönderen Taraf:** Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla Kabul Eden Tarafın ülkesine personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.

10. **Kıdemli Personel:** Bu Anlaşma kapsamında gönderilen askerî/sivil grubun faaliyetlerine nezaret etmeye yetkili, Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak atanmış, en kıdemli personeli ifade eder.

11. **Hizmet:** Taraflar arasında bu Anlaşmaya göre bir işin yapılması için eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, imha, liman ve müşavirlik desteği sağlanması ile mülkiyeti elde olmak kaydıyla tahsis edilebilecek kara, deniz ve hava araç, gereç, silahları, bina ve araziyi ifade eder.

MADDE II
AMAÇ

Bu Anlaşmanın amacı, bu Anlaşmanın III'üncü Maddesinde belirtilen alanlarda, Taraflar arasındaki ilişkiler için bir çerçeve oluşturmak ve iş birliğini geliştirmektir.

MADDE III
ASKERÎ İŞ BİRLİĞİNİN KAPSAMI

Taraflar arasında iş birliği aşağıdaki alanları kapsar:

1. Askerî eğitim ve öğretim:

a. Askerî okul, eğitim ve öğretim merkezleri veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer eğitim kurumlarında verilen eğitim, öğretim ve kurslar,

b. Askerî birlik, karargâh veya kurumlarda görev başı eğitimi,

c. Eğitim ve öğretim kurumları arasında karşılıklı/tek taraflı Misafir Personel, Misafir Öğrenci veya öğretim elemanı değişimi,

d. Eğitim ve öğretimin geliştirilmesine yönelik karşılıklı temas ziyaretleri ve bilgi alışverişi.

2. Tatbikat/eğitim/yarışma/müsabakalara veya ortak tatbikatlara fiili veya gözlemci olarak karşılıklı katılım sağlanması.

3. Savunma sanayi.

4. Silahlı Kuvvetler arasında askerî iş birliği ve temas ziyaretleri.

5. Silahlı Kuvvetlerin teşkilat yapısı, askerî birliklerin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi.

6. Askerî istihbarat değişimi.

7. Lojistik iş birliği, hibe ve lojistik sistemler.

8. Askerî tıp ve sağlık hizmetleri.

9. Muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma.

10. Barışı destekleme operasyonları, insani yardım, deniz haydutluğu ile mücadele operasyonları gibi savaş haricindeki harekâtlar.

11. Askerî hukuk sistemleri konusunda bilgi değişimi.

12. Haritacılık ve hidrografi.

13. Mesleki gelişim amaçlı personel değişimi.

14. Misafir Personel, danışman veya birlik değişimi.

15. Askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarına ilişkin bilgi ve tecrübe paylaşımı.

16. Bilimsel, sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler.

17. El yapımı patlayıcılarla mücadeleye ilişkin eğitim ve tecrübe, bilgi paylaşımı.

18. Doğal Afet Yardım Harekâtı kapsamında eğitim ve bilgi ve tecrübe paylaşımı.

19. Askerî tarih, arşiv, yayın/yayım ve müzecilik.

20. Personel Kurtarma (PK) ve Yakın Hava Desteği (YHD) alanlarında eğitim iş birliği.

MADDE IV
UYGULAMA VE İŞ BİRLİĞİ ESASLARI

1. Taraflar, kendi kararlarına bağlı olarak aşağıdaki şekillerde iş birliği gerçekleştirebilir:

a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları veya onların yardımcıları veya Taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri,

b. Her iki Tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecrübe değişimi,

c. Askerî birlik, karargâh veya kurumlarda ücretli, ücretsiz veya indirimli ücret karşılığında eğitim, öğretim ve kursların düzenlenmesi,

d. Benzer askerî kurumlar arasında irtibatlar,

e. Müşterek müzakerelerin, istişarelerin, toplantıların düzenlenmesi, kurslara, sempozyumlara ve konferanslara katılım,

f. Fiili atış uygulamalarını da içerecek şekilde askerî tatbikatlara katılım, bu askerî tatbikatlara gözlemci statüsünde iştirak, geçiş eğitimlerinin (PASSEX) ve liman ziyaretlerinin icrası, müşterek tatbikatların düzenlenmesi,

g. Bilgi ve eğitim malzemelerinin değişimi,

h. Lojistik iş birliği veya lojistik destek çerçevesinde, Tarafların envanterinde bulunan mal ve hizmetlerin hibesi, mübadelesi, satışı, tahsisi, kiralanması ve söz konusu malzemelerin ulaştırma hizmetlerinin bedelli/bedelsiz yapılması, teknoloji transferi ve lisans verilmesi.

2. Lojistik iş birliği veya lojistik destek çerçevesinde yürütülecek faaliyetler, tarafların diğer ülkelerle imzalamış olduğu yürürlükteki anlaşmalarından kaynaklanan üçüncü tarafa transfer kısıtlarına uygun olarak icra edilir.

3. Taraflar, bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla Tarafların ulusal mevzuatlarında öngörülecek onay süreçlerine ve bu Anlaşma hükümlerine uygun olan tamamlayıcı uygulama mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler akdedebilir.

4. İş birliği, Tarafların karşılıklı çıkar ve ihtiyaçları dikkate alınarak mütekabiliyet esasına göre gerçekleştirilir.

5. Tarafların bu Anlaşma, diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler uyarınca, hibe şeklinde veya bedeli mukabili birbirlerine verecekleri veya ortak üretecekleri malzemeler, teknik bilgi ve dokümanlar, önceden karşılıklı mutabakat sağlanmadan üçüncü bir taraf ile paylaşılmaz ya da üçüncü bir tarafa devredilemez.

6. Kabul Eden Taraf, bu Anlaşma kapsamında kendisine hibe olarak verilecek malzemenin hizmet dışına çıkarılması halinde Gönderen Tarafa yazılı bildirimde bulunur.

MADDE V
YETKİLİ MAKAMLAR VE YILLIK UYGULAMA PLANLARI

1. Bu Anlaşmanın uygulanmasında yetkili makamlar şunlardır:

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına: Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı,

Kenya Cumhuriyeti Hükûmeti adına: Kenya Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı.

2. Taraflar, bu Anlaşmanın uygulanması için müşterek faaliyetlere ilişkin Yıllık Uygulama Planları hazırlar. Yıllık Uygulama Planları, icra edilecek faaliyetlerin adını, kapsamını, tipini, zamanını, yerini, icra edecek kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntıları içerir.

3. Taraflar arasındaki iş birliği, Yıllık Uygulama Planlarında belirtilen tüm düzeylerde yapılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilir.

MADDE VI
EĞİTİM

1. Eğitim ve öğretim, Kabul Eden Tarafın mevzuatının öngördüğü koşullara göre verilir.

2. Bu Anlaşmaya uygun olarak, Gönderen Tarafın yapacağı bir eğitim talebi, eğitim veya kursun başlamasından önceki yılın en geç Mart ayında Kabul Eden Tarafa resmî yazı ile bildirilir. Talebin alınmasını müteakip, Kabul Eden Taraf bu talebi inceler ve en geç Temmuz ayında Gönderen Tarafa cevabını bildirir.

3. İlave eğitim talebi olması durumunda, söz konusu talep resmî yazı ile bildirilir. Taraflar arasında yapılacak istişare sonucunda ve imkânların izin verdiği ölçüde, bu kapsamdaki ilave talepler planlı ihtiyaçlara dâhil edilebilir.

4. Kabul Eden Tarafça İngilizce dilinde verilen eğitimler hariç olmak üzere, eğitimlerin, Kabul Eden Tarafın dilinde gerçekleştirilmesi esastır. Ancak Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde ve Kabul Eden Tarafın uygun görmesi halinde, 3 (üç) aydan kısa süreli eğitimler tercüman yardımıyla verilebilir. Eğitimin tercüman vasıtasıyla verilmesi durumunda, Gönderen Taraf eğitime gelecek Misafir Personele yeterli sayıda tercüman tahsis eder. Eğitim maksatlı tercüme/tercüman giderleri Gönderen Tarafça karşılanır.

5. Kabul Eden Tarafın gerekli düzenlemeleri yapabilmesi maksadıyla; Gönderen Tarafça eğitime nihaî katılım kararı, eğitim/kurs maksadıyla gönderilen Misafir Personel sayısı, uçuş bilgileri ve diğer bilgiler eğitim başlangıç tarihinden itibaren en az 45 (kırk beş) gün önce Kabul Eden Tarafa bildirilir. Bildirimlerin zamanında yapılmaması halinde, Kabul Eden Taraf kurs/eğitim talebini sonraki bir zamana erteleme veya tamamen iptal etme hakkına sahiptir.

6. Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin eğitimi, eğitimin verildiği askeri kurum veya birliklerin programlarına uygun olarak sağlanır. Eğitim konularının ulusal güvenlikle ilgili hususları içermesi durumunda kısıtlama uygulanabilir.

7. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Misafir Öğrencilere eğitimde gerekli teçhizat ve malzemelerden hangilerini sağlayacağını ve eğitim bitiminde bunlardan hangilerinin Kabul Eden Tarafa iade edileceğini belirtir.

8. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın Yetkili Makamı tarafından tespit edilen ölçütlere göre Gönderen Tarafça seçilir. Kabul Eden Tarafça tespit edilen ölçütleri haiz olmayan Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, eğitim ve öğretim için kabul edilmez.

9. Sınav şekilleri ve eğitimle ilgili hususlar, Kabul Eden Tarafça tespit edilir.

10. Eğitim/kurslara katılmak üzere gönderilen ve belirlenmiş eğitim/kurs programını tamamıyla takip eden, eğitim/kurs koşullarına göre düzenlenmiş sınavlarda başarılı olan, tez/projeleri başarıyla hazırlayan Misafir Personel ve Misafir Öğrencilere, uygun ihtisası ya da eğitim programını (akademik derece) tamamladığını gösterir belge verilir. Diploma (belge, sertifika) denkliği, millî mevzuata göre Gönderen Tarafın yükseköğrenim kurumlarının onayına tabidir.

MADDE VII
GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ

1. Bu Anlaşma kapsamında temin edilen veya üretilen gizlilik dereceli tüm bilgiler, belgeler, maddi ve fikrî mülkiyet hakları ile askerî malzeme, Taraflar arasında akdedilecek müteakip mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemelere uygun olarak amaçları doğrultusunda mübadele edilir, kullanılır ve muhafaza edilir.

2. Taraflar ulusal mevzuatlarına uygun olarak, bu Anlaşmanın uygulanması veya ortak faaliyetlerin yerine getirilmesi kapsamında mübadele edilecek bilgi, doküman, malzeme ve teçhizata ait tüm bilgilerin korunmasını sağlar. Bu çerçevede, aynı derecede gizlilik derecesi taşıyan kendilerine ait bilgilerin korunması için uygulanan önlemleri alır. Taraflar, mübadele edilen bilgilere aşağıda yer alan çizelgede belirtilen gizlilik derecelerinden uygun olanı verir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti İçin	Kenya Cumhuriyeti Hükûmeti İçin
Çok Gizli	Top Secret
Gizli	Secret
Hizmete Özel	Restricted

3. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, bu bilgi ve malzemeleri sağlayan Tarafın yazılı ön onayı olmadan ifşa edilmez ve üçüncü bir tarafla paylaşılmaz (veya üçüncü bir tarafa devredilmez).

4. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, sadece hükûmetler arası kanallar yoluyla veya Taraflarca belirlenen güvenlik makamlarınca uygun bulunan diğer kanallardan mübadele edilir. Bilginin gizlilik derecesi, bilgiyi sağlayan Tarafça belirlenir ve bahse konu bilgi, bilgiyi edinen Tarafça hiçbir şekilde daha aşağı seviyede bir gizlilik derecesinde işleme tabi tutulamaz.

5. Taraflar, Anlaşma sona erdiğinde dahi, mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesinden sorumlu olmaya devam eder.

6. Taraflar, ulusal mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası andlaşmalar çerçevesinde, bu Anlaşma kapsamında oluşturulacak ve devredilecek fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlar. Bu Anlaşma bağlamında fikri mülkiyet kavramı, 14 Temmuz 1967 tarihinde imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nü Kuran Anlaşmanın 2'nci Maddesinde tanımlandığı şekilde anlaşılır.

7. İhtiyaç duyulması halinde; MADDE III'te belirtilen iş birliği alanlarının her biri için yetkilendirilmiş olan makamların sorumluluğunda, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin transferi, kullanılması ve korunması konusunda ayrı bir güvenlik anlaşması imzalanabilir.

8. Bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanması sırasında elde edilen bilgi, Taraflardan biri tarafından diğer Tarafın veya üçüncü Tarafların çıkarları aleyhine kullanılamaz.

9. Taraflar, gizlilik dereceli bilgi ve malzemeye erişimin, bilmesi gereken prensibine göre ve uygun güvenlik kleransına sahip personel tarafından yapılmasını sağlar.

10. Bu Anlaşmanın uygulanması kapsamında mübadele edilen bilgilerin beklenmedik şekilde ifşa olması halinde, bu durumu tespit eden Taraf, diğer Tarafı durumdan derhal haberdar eder.

11. Taraflarca millî sırlarla ilgili konularda kısıtlamalar konulabilir.

MADDE VIII
ASKERÎ İSTİHBARAT

1. Bu Madde, Tarafların karşılıklı menfaatlerine halel getireceği düşünülen ve birlikte kararlaştırılacak ülkelerle ilgili, öncelik askerî faaliyetlerde olmak üzere, Tarafların Silahlı Kuvvetlerinin ilgi alanındaki gelişmeleri ve bu ülkelerin Türkiye Cumhuriyeti ve Kenya Cumhuriyeti'ndeki faaliyetleri ile ilgili askerî istihbarat bilgilerinin mübadelesini kapsar.

2. İstihbarat bilgi mübadelesi, aşağıda belirtilen vasıtalar aracılığıyla ve yöntemlere uygun olarak yapılır:

a. Tarafların Askerî İstihbarat Başkanları veya yetki verilen personel tarafından bir yıl Türkiye Cumhuriyeti'nde, bir yıl Kenya Cumhuriyeti'nde olmak üzere dönüşümlü olarak yapılacak ikili görüşmelerde her türlü koordinasyon konusu (mübadele konuları dâhil) taraflar arasında ilgili yıl içerisinde karşılıklı mutabakatla tespit edilir.

b. Gönderen Taraf, planlanan tarihten en az 15 (onbeş) gün önce heyetteki görevlilerin isim, rütbe, görev ve güvenlik kleranslarını Kabul Eden Tarafa bildirir.

c. Doküman ve müzakereler İngilizce dilinde olur. Talep edildiği takdirde, müzakereler tercüman aracılığı ile yapılabilir.

d. Mübadele edilebilecek bilgiler yazılı doküman olarak verilir. Konu ile ilgili Kompakt Disk, Sayısal Görüntü Kod Çözücü, film, fotoğraf, slayt varsa bunlar dokümana eklenir.

e. Her iki Taraf birbirlerinin bilgi isteklerine mümkün olan en kısa zamanda karşılıklı olarak kararlaştırılmış güvenli kanallardan cevap vermekte mutabıktır.

f. Askerî istihbarat bilgilerinin değişimine ilişkin talep, her bir durum temelinde değerlendirilir ve Taraflardan birinin ulusal egemenliğini ve güvenliğini tehlikeye atması veya ulusal/uluslararası çıkarlarıyla önemli ölçüde çelişmesi halinde reddedilebilir.

MADDE IX
YARGI YETKİSİ

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Taraf ülkesinde bulundukları sürece Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı ve yargı yetkisine tabidir. Kabul Eden Tarafın yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki Tarafın mevzuatında yer alan bir ceza türü uygulanır.

2. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin gözaltına alınması veya tutuklanması halinde Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar eder.

3. Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin Kabul Eden Tarafın ülkesinde yasal bir soruşturmaya veya yargılanmaya muhatap olması durumunda, bu kişi Kabul Eden Taraf vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahiptir.

4. Kabul Eden Tarafın kanunlarını ihlal ettikleri takdirde, Misafir Öğrenci ve Misafir Personelin faaliyetlerine son verilebilir.

5. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, bulundukları kıta, karargâh ve kurumlarda uygulanan disiplin kurallarına uyar.

6. Misafir Öğrenciler, disiplin cezaları yönünden Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına, Misafir Personel ise Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına tabidir. Kabul Eden Tarafın yetkili askerî makamları, emrindeki Misafir Personele görevin gerektirdiği emirleri verebilir.

7. Gönderen Tarafın Kıdemli Personeli, kendi askerî hizmet ve disiplin yasalarının hükümleri uyarınca, Gönderen Tarafın personeline disiplin tedbirlerini uygulamaya yetkilidir.

8. Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrenciler, hiçbir siyasi faaliyet veya Kabul Eden Taraf aleyhinde faaliyette bulunmaz.

MADDE X
TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Bu Anlaşmanın uygulanması esnasında, üçüncü taraf tazminat talepleri konusunda Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı geçerlidir.

2. Taraflar, ağır ihmal veya kasıt bulunmadıkça, bu Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde veya kişilere, malları ve çevreye verilen zarar/ziyan nedeniyle birbirlerinden tazminat talebinde bulunamaz.

3. Taraflar ortaya çıkan durumun ağır ihmal veya kasıttan kaynaklanıp kaynaklanmadığını müştereken belirler.

RST

MADDE XI
İDARİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, diplomatik dokunulmazlık ve imtiyazlara sahip olmaz.

2. Taraflarca karşılıklı olarak aksi yönde bir karar alınmadıkça Kabul Eden Taraf, Misafir Öğrenci ve Misafir Personele bu Anlaşmada veya mütcakip anlaşmalar ve düzenlemelerde belirtilenlerden başka görevler vermez.

3. Misafir Öğrenciler ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafın emsal personeline uygulanan idari uygulamalara tabidir.

4. Bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve teknik düzenlemeler ile aksine karar verilmedikçe, Gönderen Tarafın askerî personeli kendi millî üniformalarını giyme hakkına sahiptir. Görev sırasında, bir faaliyetin icrası için gerekli teçhizat mümkün olduğunca Kabul Eden Taraf tarafından sağlanır. Ancak, Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın sağlayacağı askerî üniformayı giymek zorundadır. Bu öğrenciler Gönderen Taraf tarafından verilen bir askerî sembolü tanınmaları için üniformalarına takabilir.

5. Gönderen Taraf, gerekli gördüğünde personelini geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Taraf herhangi bir sebep göstermeksizin, Gönderen Tarafın personelini geri çekmesini ya da değiştirmesini isteyebilir. Bu durumda Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafa askerî ataşelik görevlileri aracılığı ile yalnızca personelin değiştirilmesine ilişkin yazılı talebini bildirir. Kabul Eden Taraf, söz konusu personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alır.

6. İstisna teşkil eden idari hususlar, bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller veya teknik düzenlemelerde belirlenir.

7. Misafir Personel ve Yakınları orduevleri, askerî gazinolar ve askerî kantinlerden Kabul Eden Tarafın düzenlemeleri çerçevesinde yararlanabilir.

8. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerden herhangi birinin ölmesi durumunda, Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafı durumdan haberdar eder, ölen kişinin cenazesini kendi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakleder ve cenaze nakledilinceye kadar sıhhi koruma dâhil gerekli diğer tedbirleri alır.

9. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler çevreye zarar verebilecek faaliyetlerden kaçınır, çevre kirliliğinin önlenmesine azami dikkat eder ve Kabul Eden Tarafın konuya ilişkin düzenlemelerine uyar.

10. Kabul Eden Taraf, faaliyetlerin icrası için gerekli olan ulaştırma hizmetlerinin, mütekabiliyet ilkesi temelinde ve imkân ve kabiliyetleri çerçevesinde ücreti mukabili/ücretsiz olarak teminine ilişkin nihai kararı verir.

11. Eğitim ve öğretim, Kabul Eden Tarafın mevzuatına göre verilir. Misafir Öğrenci ve Misafir Personelden; akademik başarısızlık, disiplinsizlik, sağlık sorunları nedenlerle eğitim ve öğretimi takip edemeyecek olanların eğitim ve öğretim kurumları ile ilişikleri Kabul Eden Tarafın mevzuatında belirtilen esaslar çerçevesinde kesilir. Taraflarca gerekli görülmesi halinde hayati risk içeren ve uzmanlık gerektiren (uçuş eğitimi, atış eğitimleri) eğitimler için bu Anlaşmaya dayanan protokoller yapılabilir.

MADDE XII
SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, bu Anlaşma gereği her türlü faaliyeti gerçekleştirebilecek sağlık koşullarında bulunur. Kabul Eden Taraf bu kişilerin sağlık bakımından uygun olduğunu gösteren sağlık raporu talep edebilir.

2. Misafir Öğrencilerin muayene ve tedavi hizmet gideri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına göre karşılanır. Kabul Eden Taraf, Misafir Öğrencilerin sağlık sigortası primleri veya sağlık giderlerini karşılar.

3. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ile Yakınlarının acil sağlık ve acil diş bakım hizmetlerini ücretsiz olarak karşılar. Misafir Personel ve Yakınlarının acil sağlık ve acil diş bakım hizmetleri dışında kalan muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak yaptırılacak bir sağlık sigortası tarafından karşılanır.

4. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderlerini ücretsiz veya ücretli olarak karşılayabilir. Kabul Eden Taraf ücretli verilmesine karar verirse Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderleri Gönderen Taraf veya Misafir Personel tarafından karşılanır.

MADDE XIII
MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin maaş/harçlık, iaşe, ibate, ulaştırma ve diğer mali haklarından, Gönderen Taraf sorumludur.

2. Ancak, Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde; iş birliği alanlarının icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve eğitim ve öğretim maksadıyla görevlendirilen Misafir Öğrenciler için aşağıdaki hususların karşılanıp karşılanmayacağına ve karşılanma esaslarına Kabul Eden Taraf karar verir.

a. Misafir Personel için;

(1) Yurt içi ve yurt dışı ulaşım (usul ve esaslar Kabul Eden Tarafça belirlenir),

(2) Aylık maaş (esaslar ve miktar kursiyer subay ve astsubayların rütbelerine göre, sivil şahısların statülerine göre Kabul Eden Taraf tarafından belirlenir),

(3) Eğitim ve öğretim masrafları (ücretli, indirimli veya ücretsiz),

(4) Giyim-kuşam (esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir),

(5) Uzmanlık eğitimi gören doktorlar için nöbet ücreti,

(6) İaşe,

(7) İbate (Kabul Eden Tarafça belirlenecek konaklama yeri),

(8) Kabul Eden Tarafça, aylık maaş ödenen Misafir Personelin iaşe ve ibatesi karşılanmaz.

b. Misafir Öğrenciler için;

(1) Yurt içi ve yurt dışı ulaşım (usul ve esaslar Kabul Eden Tarafça belirlenir),

(2) İaşe,

(3) İbate (Kabul Eden Tarafça belirlenecek konaklama yerinde),

(4) Harçlık (esaslar ve miktar Kabul Eden Tarafça belirlenir),

(5) Eğitim-öğretim masrafları (ücretli, indirimli veya ücretsiz),

(6) Giyim-kuşam (esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir),

(7) Tıp Fakültesi 6'ncı sınıf öğrencilerine intörn eğitimi döneminde ödenen ücretler.

3. Türkiye Cumhuriyeti'nde verilecek Türkçe lisan kursları (akademik eğitimlerde verilen lisan hazırlık sınıfları dâhil) ile Kenya Cumhuriyeti'nde verilecek İngilizce lisan kursları ücretsizdir. Yüksek maliyet gerektiren eğitimler (uçuş eğitimi, dalgıç eğitimi, serbest çıkış kulesi eğitimi.) tam ücretli olarak verilebilir.

4. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafın ülkesini kesin olarak terk ederken şahsi borçları ile Yakınlarının borçlarını tasfiye eder. Acil geri çekme halinde, Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerin borçları Kabul Eden Taraf tarafından düzenlenecek yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgeye istinaden Gönderen Taraf tarafından ödenir.

5. Eğitim ve öğretim giderleri Gönderen Tarafça, her eğitim ve öğretim süresinin sonunda yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgenin alınmasını takip eden 60 (altmış) gün içinde (bir ay ve daha kısa süreli eğitimlerde peşin ödeme yapılır) Kabul Eden Tarafın yetkili makamı tarafından belirlenen banka nezdinde açılan hesaba ABD doları cinsinden yatırılır. ABD doları cinsinden transfer yapılamaması halinde Kabul Eden Tarafça belirlenen ve konvertibl olan para biriminden ödeme yapılır.

6. Tarafların karşılıklı mutabakatı ile hizmetten faydalanan ülkenin sınırları içinde yerinde hizmet sağlanmasının kararlaştırılması durumunda, ortaya çıkan maliyetler hizmetten faydalanan Tarafça karşılanır. Ancak talep edilmesi veya uygun görülmesi halinde, bu maliyetlerin kısmen ya da tamamen karşılanmasına hizmeti sunan Taraf karar verir.

7. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, giriş, kalış ve çıkışları süresince, Kabul Eden Tarafın ülkesinde yürürlükte bulunan vergi hukukuna tabidir.

MADDE XIV
GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesinde Kabul Eden Tarafın yabancıların ikamet ve seyahatleri hakkındaki düzenlemelerine tabidir.

2. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesine giriş ve çıkışlarda bu Devletin pasaport ve gümrük ile ilgili düzenlemelerine tabidir. Ancak, Kabul Eden Taraf, kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan tüm idari kolaylıkları sağlar.

MADDE XV
TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN TAAHHÜTLERİ

Bu Anlaşma hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve taahhütlerini etkilemez ve diğer devletlerin çıkarları, güvenliği ve ülke bütünlüğüne karşı kullanılamaz.

MADDE XVI
UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

1. Bu Anlaşmanın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık Taraflar arasında mümkün olan en alt düzeyde istişare ve görüşmeler yoluyla çözülür ve çözüm için herhangi bir ulusal veya uluslararası mahkemeye veya üçüncü tarafa intikal ettirilemez.

2. Uyuşmazlık meydana geldiği tarihten itibaren 60 (altmış) gün içinde çözümlenemezse, Taraflar 30 (otuz) gün içinde görüşmelere başlar. Müteakip 60 (altmış) gün içinde çözüm sağlanamadığı takdirde, Taraflar bu Anlaşmayı MADDE XVIII' de belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir.

MADDE XVII
TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Taraflardan her biri gerektiğinde bu Anlaşmanın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir. Yazılı önerinin alındığı tarihten itibaren 30 (otuz) gün içerisinde görüşmeler başlar. 60 (altmış) gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflar bu Anlaşmayı MADDE XVIII' de belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir. Üzerinde yazılı olarak mutabık kalınan tadil veya değişiklikler, bu Anlaşmanın yürürlüğe girişini düzenleyen MADDE XIX' da belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer.

MADDE XVIII
YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma, 5 (beş) yıllık süre için yürürlükte kalır.

2. Bu Anlaşma, taraflardan biri Anlaşmayı sona erdirme niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirmediği takdirde, 1 (birer) yıllık süreler için kendiliğinden uzar.

3. Taraflardan biri Anlaşmayı herhangi bir zamanda sona erdirme niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirebilir. Anlaşmanın sona erdiğine ilişkin yapılan bildirimler, yapıldığı tarihten 90 (doksan) gün sonra hüküm doğurur.

4. Bu Anlaşmanın sona ermesi, devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemez.

MADDE XIX
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, Tarafların Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girer.

Bu Anlaşma, İstanbul'da, 06 Mayıs 2026. tarihinde, Türkçe ve İngilizce dillerinde, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, ikişer asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorum farklılığı olması durumunda, İngilizce metin geçerlidir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Yaşar GÜLER
Millî Savunma Bakanı

KENYA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Hon. Roselinda Soipan Tuya, EGH
Bakan
Kenya Savunma Bakanlığı

DEFENCE COOPERATION AGREEMENT

BETWEEN

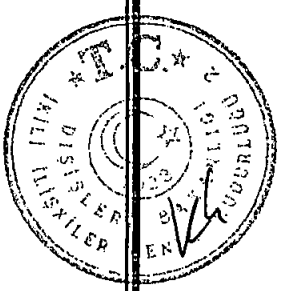
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF

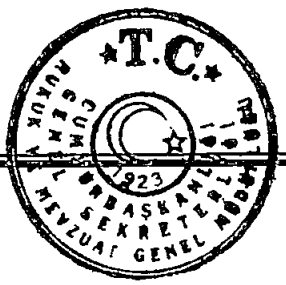
TÜRKİYE

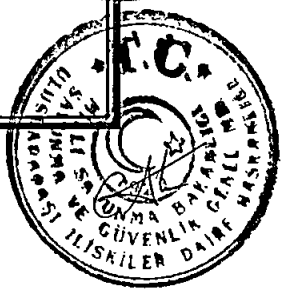
AND

THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF

KENYA

DEFENCE COOPERATION AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF KENYA

PREAMBLE

The Government of the Republic of Türkiye and the Government of the Republic of Kenya (hereinafter referred to each as the "Party" or collectively as the "Parties"),

Confirming their commitment to the aims and principles of the Charter of the United Nations,

Emphasizing that cooperation in various military fields on the basis of mutual respect for sovereignty and equality of the Parties shall contribute to the common interests and economic efficiency of the Parties,

Expressing the need for improving the existing friendly relations between the Parties on the basis of their national laws, international rules and agreements,

Have agreed upon the following terms of the agreement:

ARTICLE I
DEFINITIONS

The terms used in this Agreement shall have the following meanings:

1. **Armed Forces:** means the Turkish Armed Forces or Kenya Defence Forces.

2. **Classified Information and Material:** Official information, documents and materials that require protection within the scope of national security. Therefore, it is regulated by the application of a national security classification. This information may be in oral, visual, magnetic or printed form, or in technological or device form including information within the scope of Intellectual Property Rights.

3. **Dependents:** means the spouse and children of the Guest Personnel whom they are responsible for looking after in accordance with their respective national legislation.

4. **Guest Personnel:** means the military or civilian personnel sent by either Party to the territory of the other Party for the implementation of this Agreement.

5. **Grant:** means donation or transfer of a good or service free of charge.

6. **Guest Student:** means the students sent by the Sending Party to the military schools or institutions of the Receiving Party or other educational institutions to be determined by the Receiving Party in order to receive training to be assigned to the Armed Forces of the Sending Party.

7. **Logistic Support:** includes the sale, grant, exchange, allocation, leasing, technological transfer and licensing of supplies and/or services.

8. **Receiving Party:** means the Party in whose territory the personnel, materials and equipment of the Sending Party are present for the implementation of this Agreement.

9. **Sending Party:** means the Party sending personnel, material and equipment to the territory of the Receiving Party for the implementation of this Agreement.

10. **Senior Personnel:** means the most senior personnel authorized to supervise the activities of the military/civilian group sent within the scope of this Agreement and appointed in accordance with the national legislation of the Sending Party.

11. **Service:** means, in accordance with the Agreement between the Parties, provision of training, technical information, support, development, maintenance, repair, recovery, disposal, port and counselling support, and ground, sea and air vehicles, equipment, weapons, buildings and estate to be allocated on condition that the ownership is retained, for the execution of a job.

ARTICLE II
PURPOSE

The purpose of this Agreement is to provide a framework for relations and develop cooperation between the Parties in the fields specified in ARTICLE III of this Agreement.

ARTICLE III
SCOPE OF MILITARY COOPERATION

The cooperation between the Parties shall include the following fields:

1. Military training and education:

a. Training, education and courses at military schools, training and education centers or other educational institutions to be determined by the Receiving Party,

b. On-the-job training at military units, headquarters, and institutions,

c. Mutual/unilateral exchange of Guest Personnel, Guest Student or training personnel between training and educational institutions,

d. Mutual contact visits and exchange of knowledge for the improvement of training and education.

2. Mutual participation in exercises/training/contests/competitions or joint exercises actively or in an observer capacity.

3. Defence industry.

4. Military cooperation and contact visits between the Armed Forces.

5. The organizational structure of the Armed Forces, the structure and equipment of military units, personnel management.

6. Exchange of military intelligence.

7. Logistics cooperation, grants and logistics systems.

8. Military medical and health services.

9. Communications, electronics, information systems and cyber defence.

10. Operations other than war, such as peace support operations, humanitarian aid and counter-piracy operations.

11. Exchange of information on military legal systems.

12. Mapping and hydrography.

13. Exchange of personnel for professional development.

14. Exchange of Guest Personnel, advisors or units.

15. Exchange of information and experience in military scientific and technological research areas.

16. Scientific, social, sportive and cultural activities.

17. Training and exchange of information, experience on countering improvised explosive devices.

18. Training and exchange of information and experience within the scope of Natural Disaster Relief Operations.

19. Military history, archives, publication/publishing and museology.

20. Training cooperation in the field of Personnel Rescue (PR) and Close Air Support (CAS).

ARTICLE IV
PRINCIPLES OF IMPLEMENTATION AND COOPERATION

1. The Parties may carry out cooperation depending on their decisions in the following ways:

a. Meetings and visits of the Ministers of Defence, Chiefs of General Staff or their deputies or other officials authorized by the Parties,

b. Exchange of experience between the experts of both Parties in various fields of activities,

c. Organizing training, education and courses at a cost, free of charge or at reduced cost in military units, headquarters or institutions,

d. Contacts between similar military institutions,

e. Organizing joint discussions, consultations, meetings, participating in courses, symposia and conferences,

f. Participating in military exercises, including real firing exercises, participating in these military exercises as observers, conducting passing exercises (PASSEX) and port visits, organizing joint exercises,

g. Exchange of information and training materials,

h. Within the framework of logistics cooperation or logistics support, donation, exchange, sale, allocation, hiring of the goods and services in the inventory of the Parties and paid/free of charge transportation services of these materials, their technological transfer and granting licenses.

2. The activities to be conducted within the framework of logistics cooperation or logistics support shall be carried out in accordance with transfer to third party restrictions arising from the agreements in effect that the parties have signed with other nations.

3. The Parties may conclude complementary implementation memoranda of understanding, protocols and arrangements for the implementation of this Agreement in accordance with the ratification processes of the Parties to be provided under their national legislation and in conformity with the provisions of this Agreement.

4. The cooperation shall be carried out by taking the mutual interests and needs of the Parties into consideration, and on the basis of reciprocity.

5. The materials, technical information and documents to be exchanged in the form of grants or in return for payment, or those produced jointly by the Parties in accordance with this Agreement, other memoranda of understanding, protocols and arrangements shall not be shared with or transferred to a third party without prior mutual consent.

6. In the event that the material to be granted within the scope of this Agreement is discarded, the Receiving Party shall inform the Sending Party in writing.

ARTICLE V
COMPETENT AUTHORITIES AND ANNUAL IMPLEMENTATION PLANS

1. The competent authorities for the implementation of this Agreement are:

   a. For the Government of the Republic of Türkiye: The Ministry of National Defence of the Republic of Türkiye,

   b. For the Government of the Republic of Kenya: The Ministry of Defence of the Republic of Kenya.

2. The Parties shall prepare Annual Implementation Plans regarding joint activities for the implementation of this Agreement. The Annual Implementation Plans shall include the name, scope, type, date, place, executing institutions, financial aspects and other details of the activities to be carried out.

3. The cooperation between the Parties shall be strengthened through reciprocal visits at all levels mentioned in the Annual Implementation Plans.

ARTICLE VI
TRAINING

1. Education and training shall be given according to the conditions provided in the legislation of the Receiving Party.

2. A training request by the Sending Party shall be made through an official letter to the Receiving Party at the latest in March of the year before the beginning of training or course in accordance with this Agreement. Upon receipt of the request, the Receiving Party shall review it and inform the Sending Party of its reply no later than July.

3. If there is an additional training request, this request shall be notified through an official letter. The additional requests within this scope may be included in the planned requirements to the extent possible and after consultation between the Parties.

4. It is a fundamental principle to provide training in the language of the Receiving Party, except for training given by the Receiving Party in the English language. However, if requested by the Sending Party and if deemed appropriate by the Receiving Party, training lasting less than 3 (three) months may be provided through an interpreter. In case training is provided through an interpreter, the Sending Party shall assign a sufficient number of interpreters for the Guest Personnel to be sent for training. The costs of the translation/interpreter for training purposes shall be met by the Sending Party.

5. To enable the Receiving Party to make necessary arrangements, the Sending Party shall inform the Receiving Party of the final decision on the participation in training, number of Guest Personnel sent for training/course, flight data and other information at least 45 (forty-five) days before the date of beginning of the training. In the event that the notifications are not made in due time, the Receiving Party shall have the right to postpone the course/training request to a later date or completely cancel it.

6. Training of the Guest Personnel and Guest Students shall be provided in accordance with the programmes of the military institutions or units where training is given. If the course subjects cover matters relating to national security, restrictions may be imposed in this respect.

7. The Receiving Party shall state which equipment and materials it shall provide for the Guest Personnel and Guest Students necessary during training and which of them will be returned to the Receiving Party at the end of training.

8. Guest Personnel and Guest Students shall be selected by the Sending Party according to the criteria determined by the Competent Authority of the Receiving Party. Guest Personnel and Guest Students who do not satisfy the criteria determined by the Receiving Party shall not be accepted for the training and education.

9. Matters regarding the type of examination and training shall be determined by the Receiving Party.

10. Guest Personnel and Guest Students who are sent to attend training/courses, have fully completed the specified training/course programme, succeeded in the examinations organized according to training/course conditions and successfully developed thesis/projects shall be awarded a certificate indicating that they have completed the appropriate specialization or training program (academic degree). The equivalent of the diploma (document, certificate) is subject to the approval of the higher education institutions of the Sending Party under national legislation.

ARTICLE VII
SECURITY OF CLASSIFIED INFORMATION AND MATERIALS

1. All classified information, documents, physical and intellectual property rights and the military materials provided or produced under this Agreement shall be exchanged, used and protected for their own purposes according to the subsequent memoranda of understanding, protocols and arrangements to be concluded between the Parties.

2. The Parties, in accordance with their national legislation, shall ensure the protection of information, documents, and all data on the materials and equipment to be exchanged within the scope of the implementation of this Agreement or performance of the joint activities. In this context, they shall take the same measures as the ones applied for the protection of their own classified information of the same level. The Parties shall give the exchanged information the appropriate classification level as shown in the table below.

For the Government of the Republic of Türkiye	For the Government of the Republic of Kenya
Çok Gizli	Top Secret
Gizli	Secret
Hizmete Özel	Restricted

3. The classified information and materials shall not be disclosed to or shared with (or transferred to) a third party without prior written consent of the Party providing them.

4. The classified information and materials shall only be exchanged through intergovernmental channels or other channels approved by the security authorities designated by the Parties. The classification level of the information shall be determined by the Party providing the information and the related information shall not be processed in any way in a lower classification level by the Party having the information.

5. The Parties shall continue to be responsible for the protection and prevention of the release of the classification level of the exchanged classified information and materials even after the termination of this Agreement.

6. The Parties shall ensure effective protection of the rights for intellectual property to be created or transferred under this Agreement in accordance with their national legislation and international treaties to which they are a party. In the context of this Agreement, intellectual property shall be understood as described in Article 2 of the Convention Establishing the World Intellectual Property Organization, signed on 14 July 1967.

7. If deemed necessary, a separate security agreement on the transfer, usage and protection of the classified information and materials exchanged within the scope of this Agreement may be concluded under the responsibility of the bodies authorized for each of the cooperation areas specified in ARTICLE III.

8. The information obtained during the implementation of the provisions of this Agreement shall not be used by either Party against the interests of the other Party or any third Party.

9. The Parties shall ensure that access to classified information and materials is realized according to need-to-know principle and by the personnel having appropriate security clearance.

10. In the event that the information exchanged in terms of implementing this Agreement is unexpectedly disclosed, the Party discovering the fact shall immediately inform the other Party of the situation.

11. The Parties may place restrictions on matters of national secrets.

ARTICLE VIII
MILITARY INTELLIGENCE

1. This Article shall cover the developments in the area of interest of the Armed Forces of the Parties regarding those countries that are considered to damage the mutual interests of the Parties, and that are to be determined jointly, with the priority being given to the military activities, and exchange of military intelligence information about the activities of these countries in the Republic of Türkiye and the Republic of Kenya.

2. Exchange of intelligence information shall be conducted through the following means and according to the following methods:

a. Every subject matter of coordination (including subjects of exchange) shall be determined between the Parties by mutual agreement within the related year during the bilateral negotiations held by Chiefs of Military Intelligence of the Parties or personnel authorized on a rotational basis, one year in the Republic of Türkiye and one year in the Republic of Kenya.

b. The Sending Party shall notify the Receiving Party of the name, rank, appointment and security clearance of the delegation members at least 15 (fifteen) days before the planned date.

c. The documents and negotiations shall be in the English language. Negotiations may be conducted through an interpreter if requested.

d. The information which may be exchanged shall be delivered in document form. If there is any Compact Disc, Digital Video Decoder, film, photograph, slide related to the subject, they shall be attached to the document.

e. Both Parties agree that they shall reply to each other's request for information as soon as possible through mutually agreed secure channels.

f. The request for the exchange of military intelligence information shall be assessed on a case by case basis and may be rejected, should they endanger national sovereignty and security of one of the Parties or widely contradict its national/international interests.

ARTICLE IX
JURISDICTION

1. Guest Personnel and their Dependents, and Guest Students shall be subject to the national legislation and jurisdiction of the Receiving Party during their presence in the territory of the Receiving Party, including entry, stay and exit. In cases where the jurisdiction of the Receiving Party is applied and the verdict itself entails a penalty that is not contained in the legislation of the Sending Party, a type of penalty stipulated in the legislation of both Parties shall be applied.

2. In the event that any of Guest Personnel, their Dependents or Guest Students are detained or arrested, the Receiving Party shall promptly inform the Sending Party of the situation.

3. In the event that any of the Guest Personnel, their Dependents or Guest Students faces a legal investigation or trial in the territory of the Receiving Party, he or she shall be entitled to generally accepted legal protection provided that it shall be no less than the one enjoyed by the nationals of the Receiving Party.

4. The activities of Guest Students and Guest Personnel may be terminated if they violate the laws of the Receiving Party.

5. Guest Students and Guest Personnel shall obey the disciplinary rules in the units, headquarters and institutions they are assigned to.

6. Guest Students shall be subject to the national legislations of the Receiving Party for disciplinary penalties and the Guest Personnel to the national legislations of the Sending Party. The competent military authorities of the Receiving Party may give orders to the Guest Personnel under their command as required by the duty.

7. Senior Personnel of the Sending Party shall be authorized to apply disciplinary measures on Sending Party personnel in accordance with the provisions of their respective military service laws and disciplinary laws.

8. The Guest Personnel, their Dependents or Guest Students shall not engage in any political activity or conduct any activities against the Receiving Party.

ARTICLE X
COMPENSATION CLAIMS

1. The national legislation of the Receiving Party shall be applied to the compensation claims of the third party during the implementation of this Agreement.

2. The Parties shall not claim compensation from each other for the injury or death of their personnel or for the damages/losses inflicted on individuals, goods and environment in the course of the performance of the activities under this Agreement except where such damage or loss resulted from gross negligence or intentional misconduct.

3. The Parties shall jointly determine whether such a situation has arisen out of gross negligence or intentional misconduct or not.

ARTICLE XI
ADMINISTRATIVE MATTERS

1. The Guest Personnel and their Dependents, and Guest Students shall not have any diplomatic immunities and privileges.

2. Unless otherwise agreed mutually by the Parties, the Receiving Party shall not assign Guest Students and Guest Personnel to the duties other than those specified in this Agreement or in subsequent agreements and arrangements.

3. The Guest Students and Guest Personnel shall be subject to the same administrative procedures as their counterparts in the Receiving Party.

4. The military personnel of the Sending Party shall have the right to wear their own national uniform unless otherwise agreed in other memoranda of understanding, protocols and technical arrangements to be signed within the framework of this Agreement. The Receiving Party shall provide, to the extent possible, the necessary equipment for the performance of any activity during the duty. However, Guest Students must wear the military uniform provided by the Receiving Party. These students may attach military symbols provided by the Sending Party in order to be recognized.

5. The Sending Party shall reserve its right to call back its personnel when it deems necessary. The Receiving Party may request the Sending Party to withdraw or replace its personnel without giving any reason. In this case, the Receiving Party shall send the Sending Party through the offices of military attaché only its written request regarding replacement of the personnel. The Receiving Party shall take the necessary measures as soon as possible for the return of the related personnel.

6. Administrative matters which constitute exceptions shall be specified in other memoranda of understanding, protocols or technical arrangements to be signed within the framework of this Agreement.

7. The Guest Personnel and their Dependents may benefit from the officers' clubs, military messes and military commissaries within the framework of the regulations of the Receiving Party.

8. In the event that any of the Guest Personnel and their Dependents and Guest Students dies, the Receiving Party shall inform the Sending Party of the situation, transport the deceased to the nearest international airport within its territory and take other necessary measures including medical protection until the body is transferred.

9. The Guest Personnel and their Dependents and Guest Students shall avoid the actions that may harm the environment, pay utmost attention to the prevention of environmental pollution and shall comply with the regulations of the Receiving Party in this matter.

10. The Receiving Party shall make the final decision regarding the provision of transportation services necessary for the conduct of the activities on reciprocity basis and considering its capabilities at a cost/at no cost.

11. Training and education shall be given in accordance with the legislation of the Receiving Party. The Guest Students and the Guest Personnel who are unable to attend training and education due to academic failure, lack of discipline, medical problems shall be discharged from the training and education institutions in accordance with the relevant procedures specified in the legislation of the Receiving Party. If deemed necessary by the Parties, protocols based on this Agreement may be concluded for trainings which are life-threatening and require expertise (flight training, shooting drills.).

ARTICLE XII
HEALTH SERVICES

1. The Guest Personnel and the Guest Students shall be in good health to perform any activity under this Agreement. The Receiving Party may request a medical report certifying that they are medically in good condition.

2. The cost of the examination and treatment services of the Guest Students shall be covered according to the national legislation of the Receiving Party. The Receiving Party shall cover the health insurance premiums or health expenses of the Guest Students.

3. The Receiving Party shall provide free of charge the emergency medical services and urgent dental care services of the Guest Personnel and their Dependents. The expenses of the medical examination and treatment services, except for emergency medical services and urgent dental care services of the Guest Personnel and their Dependents shall be covered by a health insurance to be procured according to the national legislation of the Receiving Party.

4. The Receiving Party may provide free of charge or in return for payment of insurance premiums or all treatment service costs of the Guest Personnel and their Dependents. If the Receiving Party decides to provide them in return for payment, the insurance premiums or all treatment costs of the Guest Personnel and their Dependents shall be covered by the Sending Party or the Guest Personnel.

ARTICLE XIII
FINANCIAL MATTERS

1. The Sending Party shall be responsible for the salary/allowance, lodging, boarding, transportation and other financial rights of the Guest Personnel and Guest Students assigned to conduct the cooperation activities under this Agreement.

2. However, if requested by the Sending Party, the Receiving Party shall decide, whether the following matters will be met or not, and the principles of meeting them for the Guest Personnel assigned for the execution of cooperation fields and Guest Students assigned for training and education purposes.

a. For Guest Personnel:

(1) Domestic and international transportation (the procedures and principles shall be determined by the Receiving Party),

(2) Monthly salary (the principles and amounts shall be determined by the Receiving Party in accordance with the course-attendee officers' and Non Commissioned Officers ranks and the status of the civilian personnel),

(3) Training and education costs (at a cost, reduced cost or free of charge),

(4) Dress (principles shall be determined by the Receiving Party),

(5) Shift pay for doctors receiving speciality training,

(6) Boarding,

(7) Lodging (in the place of accommodation to be determined by the Receiving Party),

(8) The boarding and lodging of Guest Personnel who are paid monthly salaries are not covered by the Receiving Party.

b. For the Guest Students:

(1) Domestic and international transportation (the procedures and principles shall be determined by the Receiving Party),

(2) Boarding,

(3) Lodging (in the place of accommodation to be determined by the Receiving Party)

(4) Daily allowance (principles and amount shall be determined by the Receiving Party),

(5) Training and education cost (at a cost, reduced cost or free of charge),

(6) Dress (principles shall be determined by the Receiving Party),

(7) Wages paid to 6th grade students of the Medical Faculty during the internship training.

3. Turkish language courses to be provided in the Republic of Türkiye (including language preparatory classes during academic education) and English language courses to be provided in the Republic of Kenya shall be free of charge. Training requiring high costs (such as flight training, diver training, free escape tower training.) can be provided at full price.

4. Guest Students and Guest Personnel shall clear their personal debts and those of their Dependents when they leave the territory of the Receiving Party permanently. In case of an emergency withdrawal, the debts of the Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be paid by the Sending Party according to the document to be issued by the Receiving Party indicating the amount of expenses and approved by the relevant authority.

5. Training and education costs shall be paid in U.S. Dollars by the Sending Party to the bank account determined by the competent authority of the Receiving Party within 60 (sixty) days following the receipt of the document indicating the amount of expense and approved by the relevant authority at the end of every training and education period (the costs of one-month or shorter training shall be paid in cash). Should the transfer not be made in US Dollars, the payment shall be made over a convertible currency to be decided by the Receiving Party.

6. If it is decided by mutual agreement of the Parties to provide on-site service within the borders of the country benefiting from the service, the costs incurred shall be borne by the Party benefiting from the service. However, if requested or deemed appropriate, the Party providing the service shall decide to cover these costs partially or completely.

7. Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be subject to the tax law effective in the territory of the Receiving Party during their entry, stay and departure.

ARTICLE XIV
CUSTOMS AND PASSPORT PROCEDURES

1. Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be subject to the regulations of the Receiving Party regarding the residence and travel of foreigners in the territory of the Receiving Party.

2. Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be subject to the customs and passport regulations of the Receiving Party during their entry into and exit from its territory. However, the Receiving Party shall provide all possible administrative facilities within the framework of its legislation.

ARTICLE XV
COMMITMENTS OF THE PARTIES ARISING FROM OTHER INTERNATIONAL AGREEMENTS

The provisions of this Agreement shall not affect the rights and commitments of the Parties arising from other international agreements and shall not be used against the interests, security and territorial integrity of other States.

ARTICLE XVI
SETTLEMENT OF DISPUTES

1. Any dispute arising from the implementation or interpretation of this Agreement shall be settled by consultations and negotiations between the Parties at the possible lowest level and shall not be referred to any national or international tribunal or to any third party for the settlement.

2. If the dispute is not resolved within 60 (sixty) days from the date of occurrence, the Parties shall begin negotiations within 30 (thirty) days. If no solution is achieved within the following 60 (sixty) days, the Parties may terminate this Agreement in accordance with the procedure specified in Article XVIII.

ARTICLE XVII
AMENDMENT AND REVIEW

Either Party may propose amendment or review of this Agreement through diplomatic channels, if deemed necessary. Negotiations shall start within 30 (thirty) days from the date of the receipt of the written proposal. If no result is obtained within 60 (sixty) days, the Parties may terminate this Agreement in accordance with the procedure specified in Article XVIII. Amendments or revisions agreed upon in writing shall enter into force in accordance with the procedures set forth in Article XIX governing the entry into force of this Agreement.

ARTICLE XVIII
DURATION AND TERMINATION

1. This Agreement shall remain in force for a period of 5 (five) years.

2. Unless one of the Parties notifies the other Party in writing through diplomatic channels of its intention to terminate it, this Agreement shall be extended automatically for successive periods of 1 (one) year.

3. Either Party may notify its intention to terminate the Agreement to the other Party in writing through diplomatic channels at any time. Notifications on termination of the Agreement shall be effective 90 (ninety) days after the notification is made.

4. The termination of this Agreement shall not affect the ongoing programs and activities

ARTICLE XIX
ENTRY INTO FORCE

This Agreement shall enter into force on the date of receipt of the last written notification by which the Parties notify each other through diplomatic channels of the completion of their internal legal procedures required for the entry into force of the Agreement.

This Agreement was done in İstanbul, on ...06. May. 2026 in two original copies in Turkish and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE

Yaşar GÜLER
Minister of National Defence

FOR THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF KENYA

Hon. Roselinda Soipan Tuya, EGH
Cabinet Secretary
Ministry of Defence, Kenya